

Italija je nevtralna

Italija hoče ostati v vojni na Bližnjem vzhodu nevtralna, kar je v skladu z njeno tradicionalno politiko prijateljstva do vseh sredozemskih narodov in držav, so poudarili te dni tako predstavniki vlade kot vladnih strank, pa tudi predstavniki opozicionalne komunistične stranke, katere centralni komite je začel v sredo svoje zasedanje v Rimu prav z obravnavanjem vojne na Bližnjem vzhodu. Zahteval je, naj bi ameriških in severnoatlantskih oporišč v Italiji ne uporabljali za pošiljanje pomoči Izraelcem.

Razvidno pa je, da medtem ko želijo vlada in vladne stranke ohraniti popolno nevtralnost in ohraniti prijateljstvo tako do Izraelcev kot do Arabcev, so komunisti s svojimi simpatijami odkrito na strani Arabcev in želijo, da bi ti zmagali, zato v svojem tisku tudi nekoliko pretiravajo arabske uspehe, omalovažujejo pa izraelske.

Na nevtralno stališče so se postavile tudi druge države Evropske gospodarske skupnosti kot sploh vse zahodne države, kar pa je v bistvu bolj vseč Arabcem kot Izraelcem, ki se čutijo v svojem boju osamljeni. Ob strani jim odločno stojijo le Združene države, ki so tudi vzpostavile letalski most do Izraela, po katerem naglo pošiljajo pomoč v orožju, da bi spet obnovili ravnovesje sil med Judi in Arabci, kot je v načelu ameriške politike glede Bližnjega vzhoda. Izraelcem pošiljajo letala »Phantom« in tanke.

Položaj na bojiščih je do tega hipa precej uravnotežen. Izraelci so potisnili Sirce s svojega ozemlja precej globoko na njihovo lastno ozemlje, do pol poti v Damask, zdaj pa koncentrirajo svoje tankovske sile proti Egipčanom na Sinaju, kjer so že v teku hude bitke, a so samo uvod v hujše.

Za zdaj je težko reči, kako se bo vojna končala. Nevarnost pa je, da se bo podaljšala in da se bosta vanjo aktivno vmešali obe največji sili, kar se dejansko že dogaja. To bi moglo hudo poslabšati in zaostri vsi mednarodni položaj in povzročiti nevarnost tretje svetovne vojne, v najboljšem primeru pa vsaj novi Vietnam pred vrati Evrope.

— 0 —

Sovjetski most preko Jugoslavije

Svetovni tisk je objavil v začetku tega tedna vest, da pelje letalski most, s katerim pošiljajo Sovjeti orožje Siriji in Egiptu, preko Jugoslavije. Jugoslavija se je odločno postavila na stran Arabcev, čeprav seveda ne misli sama poseči v vojno na njihovi strani. Poslala pa je že vojskujočim se arabskim državam krvno plazmo in drugo zdravniško pomoč. Podprla jih je tudi politično, kot članica tabora »neuvrščenih«.

Predsednik Tito je imel pogovore z alžirskim predsednikom Boumediennom, ko se (dalje na 3. strani)

Vojna na Bližnjem vzhodu in gospodarske posledice

Bližnji vzhod s Sueškim prekopom je znatnega pomena za tržaško pomorstvo ter tako samo ob sebi prihaja vprašanje, kakšne gospodarske posledice ima nova vojna v tem delu sveta za Evropo in zlasti za Trst.

Gospodarski krogi Evropske skupnosti pozorno spremljajo razvoj dogodkov na Bližnjem vzhodu, ker Evropa od tam dobiva nad 50 odstotkov svojega uvoza petroleja. Nestabilnost v arabskem svetu pa je že privedla do samoobrambne energetske politike v Evropski gospodarski skupnosti. Države članice so pred nekaj leti sklenile, da mora vsaka imeti obvezne zaloge surovega petroleja za 65 dni potrošnje. Letna potrošnja skupnosti znaša okrog 732 milijonov enot TEC, ki ustrezajo tonam premoga. Obvezne rezerve se tako sučejo okrog 130 milijonov ton, kar presega celotno potrošnjo Italije, ki doseže 127 milijonov ton. Dejansko so petrolejske zaloge Evropske gospodarske skupnosti še višje, a točne podatke držijo v tajnosti. V bodoče bodo devetere države še povečale obvezne rezerve, ki bodo morale od 1. januarja 1975 znašati 90 dni potrošnje.

Izvršni odbor Evropske gospodarske skupnosti bo pred koncem novembra izročil ministrskemu svetu predloge za učinkovito skupno politiko na energetskem področju. Upoštevali bodo možnosti sodelovanja z državami proizvajalkami in potrošnicami. Notranje tržišče v skupnosti bodo programirali in racionalizirali.

Težave z dobavo petroleja z Bližnjega vzhoda so nastale že ob šestdnevni vojni leta 1967. Takrat so Evropi pomagala Združene države, ki pa tokrat nimajo presežkov, ker tudi same zdaj v večji meri zavisijo od arabskega petroleja. Združene države uvažajo okrog 6 milijonov sodov surovega petroleja in petrolejskih proizvodov na dan, kar znaša tretjino ameriške potrošnje. Na surovi petrolej odpade 50 odstotkov uvoza. Od tega prihaja z Bližnjega vzhoda 21 odstotkov ali 630 tisoč sodov na dan.

Kuwait je ob podpori Iraka in Libije predlagal, naj Arabci uporabijo petrolej kot orožje pritiska proti Združenim državam in na splošno proti Zahodu, češ da podpirajo Izrael. Ameriški zakladni minister Shultz je Arabce opozoril, da bo petrolejski dobi sledila uranska, kot je premogovni sledila petrolejska. Tako Arabci utegnejo postati sami žrtev svoje politike pritiska. Sam pokojni predsednik Naser je že pred leti realistično Arabce spomnil, da petroleja ne morejo piti. Zaradi tega je potrebno sodelovanje med državami proizvajalkami in potrošnicami petroleja.

Združene države — je dejal Shultz — so znale v štirih letih ustvariti atomsko energijo in v osmih letih poslati človeka na luno. Zaradi tega jim bo uspelo rešiti tudi energetske probleme.

Nova vojna na Bližnjem vzhodu je zajela na področju tudi nekatere ladje tržaških pomorskih družb in agencij, med katerimi naj omenimo zlasti naslednje: Adriatica di navigazione, Italafric, Adriatic Shipping, Sperco in Ferrytrans. V Trstu je bilo trenutno prekinjeno natovarjanje blaga za nekatera pristanišča, kot so Latakija v Siriji, Haifa in Aleksandrija. Zadevna naročila so dali sami klienti tržaškim spediterjem. Po drugi strani so ostale normalne zveze s Ciprom, Turčijo in Grčijo ter z Libijo, Alžirijo in Marokom. Pri dovažanju petroleja za prekoalpski naftovod v Trstu za zdaj ni bilo motenj. Naftovod namreč prejema okrog 80 odstotkov petroleja iz Severne Afrike, katere arabsko-izraelska vojna ni zajela. Samo 8 odstotkov petroleja prihaja s terminalov v Siriji in Libanonu. Na Bližnjem vzhodu sta v prometu s Trstom na prvem mestu ravno zaradi petroleja Libanon in Sirija. V Tripolisu je terminal za iraški naftovod ter v Sidonu ali Saida terminal za naftovod iz Saudske Arabije in Bahreina. Skozi Sirijo je speljan naftovod iz Kirkerka, ki se razcepi na dva dela proti pristanišču Banyas v Siriji, katero je bilo v sedanji vojni že bombardirano, ter proti Tripolisu v Libanonu. Iz omenjenih pristanišč prihaja v Trst na leto okrog 5,1 milijona ton petroleja. Po letu 1971 so ti prevozi pričeli upadati ter se Trst v večji meri zalaga s petrolejem iz Libije, Alžirije in Perzijskega zaliva, od koder ladje plovejo okrog Južne Afrike. Promet med Trstom in Bližnjim vzhodom je leta 1971 znašal 7 milijonov ton in lani 5 milijonov 650 tisoč ton.

Vštevši petrolej je bil na prvem mestu Libanon z dvema milijonoma 865 tisoč ton, sledijo Sirija dva milijona 420 tisoč ton, Izrael 282 tisoč ton in Egipt 82 tisoč ton. V Trstu so vkrcali 130 tisoč ton blaga za Izrael, 74 tisoč za Sirijo ali skupno okrog 288 tisoč ton blaga. Brez petroleja je na prvem mestu Izrael, s katerim promet — kot rečeno — znaša 282 tisoč ton, od česar je bilo poslanega iz Trsta 130 tisoč ton. Sledijo Libanon, skozi katerega vozijo tudi blago za Jordanijo in južno Sirijo. Na tretjem mestu je Egipt z 82 tisoč tonami, od katerih je 50 tisoč poslanih iz Trsta. Končno je na četrtem mestu Sirija. Brez petroleja doseže trgovina med Tr-

Egidij Vršaj

(dalje na 2. strani)

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 21. oktobra, ob: 8.30 Koledar, 8.05 Slovenski motivi, 8.30 Kmetijska oddaja, 9.00 Sv. maša, 9.45 Klavirska glasba M. Ravela, 10.15 Poslušali boste, 11.15 Mladinski oder: »Petnajstletni kapitan«, Napisal J. Verne, prevedel Janez Gradišnik, dramaturg Joško Lukeš, Tretji del. RO. Režija: Lojzka Lombard, 12.00 Nabožna glasba, 12.15 Vera in naš čas, 12.30 Nepozabne melodije, 13.00 Kdo, kdaj, zakaj, 13.30 Glasba po željah, 14.30 Nedeljski vestnik, 15.45 Revija glasbil, 16.00 Šport in glasba, 17.00 »Mestece«, Radijska drama, napisal Vladimir Cajoli, prevedel Vinko Beličič, RO. Režija: Jože Peterlin, 18.25 Nedeljski koncert, 19.15 Jazz, 19.30 Zgodovinna italijanske popevke, 20.00 Šport, 20.30 Sedem dni v svetu, 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke, 22.00 Nedelja v športu, 22.10 Sodobna glasba, 22.25 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 22. oktobra, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.35 Opoldne z vami, zanimivosti in glasba za poslušavce, 13.30 Glasba po željah, 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji, 17.00 Za mlade poslušavce, Pripravlja Danilo Lovrečič, 18.15 Umetnost, književnost in prireditve, 18.30 Glas in orkester, 19.00 Klavirska medigra, 19.10 Odvetnik za vsakogar, 19.20 Jazz glasba, 20.00 Športna tribuna, 20.35 Slovenski razgledi: Srečanja - Trobentač Tone Grčar, pianist Aci Bertonec, opera v treh dejanjih, V odmoru (21.25) »Pogled za kulise« (Dušan Pertot), 22.50 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 23. oktobra, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.35 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke, 12.50 Allegro andante, 13.30 Glasba po željah, 17.00 Za mlade poslušavce, 18.15 Umetnost, 18.30 Komorni koncert, Kvartet La Salle, 19.15 Slovenski znanstveniki: »Tanja Prinčič«, 19.30 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba, 20.00 Šport, 20.35 Rimsky-Korsakov: »Zlati petelin«, opera v treh dejanjih, V odmoru (21.25) »Pogled za kulise« (Dušan Pertot), 22.50 Zabavna glasba.

♦ SREDA, 24. oktobra, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.35 Opoldne z vami, 13.30 Glasba po željah, 17.00 Za mlade poslušavce, 18.15 Umetnost, 18.30 Duo Klug-Spitzberger, 18.50 Formula 1: pevec in orkester, 19.10 Higiena in zdravje, 19.20 Zbori in folklor, 20.00 Šport, 20.35 Simfonični koncert, Vodi Bruno Maderna, V odmoru (21.05) Za vašo knjižno polico, 21.50 Nežno in tiho, 22.05 Zabavna glasba.

♦ ČETRTEK, 25. oktobra, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.35 Slovenski razgledi: Srečanja - Trobentač Tone Grčar, pianist Aci Bertonec, štrekljevi zapisi ljudskih pesmi - Slovenski ansambli in zbori, 13.30 Glasba po željah, 17.00 Za mlade poslušavce (Danilo Lovrečič), 18.15 Umetnost, 18.30 Alberto Mazzucato in Giuliano Mauroner (Piero Pezzé), 19.10 Božanska komedija v prevodu Andreja Capudra (Alojz Rebula), 19.25 Za najmlajše, 20.00 Šport, 20.35 Dva pisatelja - dve gledanji na svet, 21.20 Sestanek s Pinom Calvijem, 21.40 Skladbe davnih dob, 22.05 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 26. oktobra, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.35 Opoldne z vami, 13.30 Glasba po željah, 17.00 Za mlade poslušavce, 18.15 Umetnost, 18.30 Sodobni slovenski skladatelji, Pavel Šivic: Dialogi za oboe in godala, Oboist Drago Golob, Orkester Slovenske filharmonije vodi Oskar Danon, 18.40 Sodobni sound, 19.10 Tito Malacco: »Od česa živimo«, 19.20 Jazz, 20.00 Šport, 20.35 Delo in gospodarstvo, 20.50 Vokalno instrumentalni koncert, 21.20 V plesnem koraku, 22.05 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 27. oktobra, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.35 Poslušajmo spet, 13.30-15.45 Glasba po željah, 15.45 Avtoradio - oddaja za avtomobiliste, 17.00 Za mlade poslušavce (Danilo Lovrečič), 18.15 Umetnost, 18.30 Klavirski duo Franco Agostini-Giuliana - Gulli, 18.45 Glasbeni utrinki, 19.10 Pod farnim zvonom župne cerkve v Šempolaju, 19.40 Revija zborovskega petja, 20.00 Šport, 20.35 Teden v Italiji, 20.50 »Landarska jama«, Radijska igra, napisal Jože Peterlin, RO. Režija avtor, 21.30 Vaše popevke, 22.30 Zabavna glasba.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Red. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Delegacija Slovenske skupnosti pri ministru Torosu

Na obisku v Trstu pretekle dni se je minister za stike z deželami Mario Toros sestal s predstavniki Slovenske skupnosti in Slovenske demokratske zveze iz Gorice. Delegacija, ki so jo sestavljali zastopniki obeh političnih organizacij Stoka, Pavlin, Mljač in Harej, je imela pogovor z ministrom na sedežu deželnega sveta. Delegacija je mini-

stra seznanila z osrednjimi vprašanji, ki zadevajo slovensko narodno skupnost v Italiji. Podčrtala je potrebo, da se da deželi Furlaniji - Julijski Benečiji večjo pristojnost na vseh prodročjih, predvsem na tistih, ki obsegajo problematiko slovenske narodne skupnosti.

Delegacija je nadalje prikazala ministru upravičeno zahtevo Slovenske skupnosti po uvedbi vsakodnevnega televizijskega programa v slovenskem jeziku.

Na koncu je delegacija zaprosila ministra, naj intervenira pri vladi in v parlamentu za čimprejšnje izglasovanje globalnega zaščitnega zakona, ki sta ga Slovenska skupnost in SDZ vložili v deželnem svetu in v parlamentu.

Minister je izrazil zadovoljstvo, da se je srečal s predstavniki slovenske narodne skupnosti v Italiji in obljubil, da bo natančno proučil navedene probleme. Minister Toros je tudi zagotovil, da bo na željo delegacije posredoval pri predsedniku vlade za čimprejšnji sestanek med njim in slovenskim političnim predstavništvom.

VOJNA NA BLIŽNJEM VZHODU

(Nadaljevanje s 1. strani)

stom in omenjenimi štirimi državami Bliznjega vzhoda okrog pol milijona ton raznega blaga. Ta številka je znatnega kvalitativnega pomena, ker gre za žlahtnejše kmetijske proizvode, za les, za polizdelke ter za končne izdelke Italije in srednje Evrope.

80 odstotkov prometa s kontejnerji v tržaški luki odpade na Izrael. V prvih osmih mesecih letos je bilo v luki 18 tisoč kontejnerjev, katere so prevažale večinoma ladje izraelske družbe iz Hajfe »ZIM Israel Navigation Co.«

Mihec in Jakec se menita, da na velike glave se ni za zanest

vojsko?

— In kaj misliš s tem?

— Kej se ne spouneš ke je biu Brežnjev pr Nixonu? Kolko karte so tabat časniki popisali? De kaku je tu zgodovinsko, de kaku bosta gledala, de ne bo več vojske, de kaku se bojo razorožili jn kaku bosta nardila an kep pogodb za kulturno, gospodarsko, znanstveno jn vesoljsko sodelovanje. Jn turizem jn vse sorte.

— Saj to so vendar dobre stvari in kolikor vem, tega tudi ni nobeden še preklical. Pomeni, da ostanejo v veljavi.

— U veljavi, u veljavi! Tolko reči je u veljavi jn vselih neč ne velajo. Vre u prvi vojski je Švejk pravu, de se na špetale jn rdeči križ ne smej streljat, ma če se dobro pome-ri, se vselih lahko.

— Razumem, kaj hočeš reči. A treba je upoštevati objektivne razmere, neinformiranost, malomarnost in toliko drugih človeških slabosti...

— Bejži se solit ti jn tvoje človeške slabosti. Jest te prašam, kej se je zgodilo pole ke sta se Brežnjev jn Nikson taku lepu zmenla? Ti bom jest povedau: Narprej so tam u Čili nardili generali državni udar jn začeli zapirat jn streljat vse tiste, ke so prej podpirali legalno vlado. Je res al ne?

— Seveda je res.

— Jn pole pej je zbruhnela vojska med Izraelci jn Arabci. Je res al ne?

— Tudi to je res. Vendar ne smeš pozabiti, da je bil tam položaj že nekaj let zelo

napet, da imajo Izraelci zasedenega dosti arabskega ozemlja in da smo pravzaprav vsi pričakovali izbruh novih sovražnosti.

— Ma kej govoriš ti danes taku nekam na fino? Kej misleš postat gospud, si dobu ki kašnega bogatega strica? Morbet misleš pestet to službo tle na turni?

— Prav nič od vsega tega. Meni je le nekdo rekel, da le preveč mlatimo vedno le po domače in da bi bil čas, da bi tudi najin jezik nekoliko izboljšala.

— Prouzaprou tu nanka ni zgrešeno. Samo se mi zdi, de be mogli svoj jezik popravet u časnikih. Ke so nutre kašenbot tašni stavki, de jeh noben hudič ne zastope.

— Se strinjam. Vendar je to lahko predmet za drug razgovor. Midva pa sva se prej menila o vojski...

— A ja. Koker videš, si jih dajejo na vso muč. Čeglih sta se Rus jn Amerikanc taku lepu pomenla. Ma tudi tisti varnostni svet ni naredu prou neč. So se zbrali, ja, ma so šli tudi narazen jn so rekli, de bodo vidli kej rata. Zdej se jest sprašavam, zakej jema- mo varnostni svet.

— Tudi jaz se sprašujem. Nemoč Združenih narodov si razlagam le tako, da so tudi tam prisotni nasprotujoči si interesi in da se zato ne morejo zediniti za odločnejše postopanje.

— Uh, ma si fin! — Ma znaš, de taku Rusja ku Amerika pošiljata če dol orožje. Ana temi, ana unmi, zatu de jem ne zmanka. Kej je tu przadevanje za mir? Kej sta se taku zmenla Brežnjev jn Nikson?

— Veš kaj mislim? Morda pa spada tisto pošiljanje orožja v okvir razorožitve? Onadva imata pač dosti orožja in z razorožitvi-jo bi ga pravzaprav morala uničiti. Se jim pa orožje smili, ko sta pa toliko potrošila zanj. In tako ga raje prodata; uničili ga bodo pa že Izraelci in Arabci.

— Ti Jakec jemaš pej kašenbot strašno štrambaste ideje.

Aktualen sestanek o zatiranih narodih

V soboto, 30. oktobra, je v Vidmu bil sestanek, na katerega je bil povabljen profesor Sergio Salvi, ki ga poznamo po študiji 'Odrezani jeziki,' objavljen v prevodu Marije Kacinove v »Zalivu«, in pa po recenziji Franca Jeze, prav tako v »Zalivu«, Salvijeve knjige »Prepovedani narodi« (Le nazioni proibite). Pogovor v Vidmu je bil posvečen furlanski narodni skupnosti, v debato je poseglo več govornikov, ki so se vsi zavzemali za rešitev furlanščine. Posebno je bil zanimiv poseg mladih, ki se zadnje čase prebujajo, k čemur je veliko pripomoglo tudi delovanje italijanske sekcije »Mednarodnega združenja za zaščito ogroženih jezikov in kultur«.

Napaka večera je bila pa v tem, da se je poseg številnih prisotnih tako razvlekel, da je prof. Salviju ostalo malo časa na razpolago, vendar je bilo nad vse zanimivo, da je med drugim, ko je obtoževal mednarodni kapital, ki brezsrčno krši vsako samobitno hotenje narodov, poudaril, da tudi komunistične partije nimajo dosti smisla za narodnostna vprašanja, ta so jim postranskega pomena ali pa se zanje zanimajo samo, dokler ne pridejo na oblast.

Zanimivemu srečanju s florentinskim pesnikom in avtorjem izredno pomembnega dela o prepovedanih narodih v zahodni Evropi, sta prisostvovala tudi prof. Boris Pahor in prof. Samo Pahor.

— o —

Da postaja vprašanje narodnih skupnosti v Evropi zmerom bolj aktualno,

SOVJETSKI MOST PREKO JUGOSLAVIJE (Nadaljevanje s 1. strani)

je ta vračal z obiska v Moskvi, na katerem se je zavzel za čim večjo sovjetsko pomoč vojskujočim se arabskim državam. Po sestanku med Titom in Boumediennom je bilo objavljeno uradno poročilo, ki zagotavlja vso jugoslovansko pomoč Arabcem v njihovem boju, ki je po mnenju jugoslovanskih voditeljev pravičen, ker je samo nadaljevanje boja iz leta 1967.

Kakšne oblike bo zavzela jugoslovanska pomoč Arabcem v bodoče, ni znano, a če bo vojna še nekaj časa trajala, se bo verjetno stopnjevala. Vsekakor je Jugoslavija že s tem, da je dovolila, da gre sovjetski letalski most preko njenega ozemlja, storila za Arabe več, kot je bilo možno pričakovati.

— o —

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU Kulturni dom

ANTON PAVLOVIČ ČEHOV
ČEŠNJEV CVET
komedija v štirih dejanjih

prevod: JOSIP VIDMAR

kostumi: MARIJA KOBI JAMBREK

scena: DEMETRIJ CEJ

režija: MILE KORUN

V petek, 18. t.m. ob 20. uri - Abonma red G - mladinski

v soboto, 20. t.m. ob 21. uri - Izven abonmaja

v nedeljo, 21. t.m. ob 16. uri - Abonma red F - okoliški

dokazujejo številne publikacije, ki zagledajo luč zadnja leta. Tako je v Parizu izšla knjiga Brigitte Prost »Le Frioul« (Furlanija) pri založbi Ophrys.

V Barceloni, na Katalonskem, pa je generalni tajni AIDLCM (Mednarodno združenje za zaščito ogroženih jezikov in kultur) Jordi Costa i Roca v reviji »Serra d'or«, marca 1973 objavil članek o srečanju v Celovcu, pri tem pa je prikazal katalonskemu narodu glavne težave koroških Slovencev. Lepo ilustrirano revijo si interesenti lahko ogledajo v študijski knjižnici v Trstu.

— o —

POTEPUH Z MILIJONI

V nekem predmestju Osla je umrl berač in potepuh 86-letni Sverre Andersen. Med njegovo »zapuščino« pa so našli listek z naččkanimi naslovi raznih evropskih bank. Ko so se oblasti za vsak primer pozanimale pri tistih bankah, so ugotovile, da je imel potepuh v njih 11 milijonov norveških kron, to je približno milijardo in 100 milijonov lir. Odkrili pa so tudi, da je bil Andersen svoj čas ravnatelj neke banke, dokler ni lepega dne izginil na Švedsko in postal potepuh. Kako je prišel do svojih milijonov, ni znano. V domovino se je vrnil šele lani. Za njegove milijone se je prijavilo že 30 dedičev.

OBJAVLJEN BO GOEBBELSOV DNEVNIK

Pri založbi Hoffmann in Campe v Hamburgu bo izšel v jeseni 1975 dnevnik Hitlerjevega ministra za kulturo in

propagando Goebbelsa. Joseph Goebbels je pisal dnevnik od leta 1925 skoraj do svojega samomora 1. maja 1945 v Hitlerjevem bunkerju v Berlinu. Rokopis obsega 16.000 strani. Goebbels si je zapisoval v dnevnik stvari, ki jih ni zauupal nikomur drugemu, med drugim tudi svoje načrte o ureditvi nemškega kulturnega življenja in širjenju nemške kulture po »končni zmagi«. Takoj po vojni se je mislilo, da je njegov dnevnik izgubljen oziroma uničen, a so ga pozneje našli spravljenega v šestih jeklenih zabojih v bunkerju. Nedavno je bil pretihotapljen iz Vzhodne v Zahodno Nemčijo. Goebbels je bil še najbrihtnejša glava v vrhu nacizma in zato vlada za njegov dnevnik kot dokument nacizma in časa veliko zanimanje.

— o —

VOJNE SILE BLIŽNJEGA VZHODA

EGIPT ima 285.000 mož pehote in šest oklepnih ter mehaniziranih divizij; 16 topniških brigad in nad 2000 oklepnih voz. Letalstvo šteje 25 tisoč mož, okrog 750 letal in 180 helikopterjev.

SIRIJA lahko mobilizira 100 tisoč mož, tri oklepne divizije, sedem topniških polkov, nekaj nad 830 tankov, okoli 220 letal.

IZRAEL šteje z rezervisti vred približno 300 tisoč mož pehote, med temi 12 tisoč žensk, 9 oklepnih in mehaniziranih brigad, tri topniške, nad tisoč oklepnih vozil najnovejšega tipa in približno 500 letal najnovejšega izdelka.

Tehnična premoč v orožju je na izraelski strani, v moštvo pa na arabski.

Barbarsko angleško sodstvo

Anglija se ima v mnogih pogledih za zelo napredno državo in v nekaterih ozirih je to mnenje tudi upravičeno. Toda v nekaterih drugih ni. V čisto barbarskem razdobju je obtičalo angleško sodstvo. Iz pretiranega ponosa na tradicijo se vladajoči angleški krogi niso mogli nikoli odločiti za modernizacijo sodstva po vzgledu drugih evropskih držav ter so ostali pri srednjeveškem sodnem načelu »zob za zob« (isto velja za Združene države, ki so ostale pri britanskem sodnem sistemu). Sodba je zato v Angliji predvsem maščevanje nad krivcem in za uboj velja takorekoč avtomatska smrtna kazen. Le v najnovejšem času je bila ta praksa nekoliko omiljena. Angleški zakon ni poznal v pogledu uboja ali umora nikake olajševalne okolnosti in tudi ni razločeval (kot razločujemo to Slovenci) med ubojem in premišljenim umorom. Za vsako smrt je bilo treba plačati s smrtjo. V 18. in še v 19. stoletju so angleški sodniki obsojali za najmanjšo malenkost na smrt, celo za beračenje in majhno tatvino in to tudi mladoletne ter celo otroke.

Da to še ni izginilo iz britanske sodne prakse, je dokazal te dni neki sodnik v škotskem mestu Edimburgh. Osemletno Mary Cairns, ki je pri igranju sunila svojo prijateljico Morag Brown z

nožem, je obsodil na 18 mesecev ječe in po sodbi so policisti jokajočega otroka, ki je glasno klical mamo, res odvedli v ječo. Toda javnost je ogorčeno obsodila tako sodno okrutnost in neumnost, tako, da je bilo sodišče prisiljeno, da je uvedlo nov sodni postopek. Tokrat je bila sodba izrečena pogojno in so otroka vrnili staršem, vendar jo bodo morali podvreči »zdravljenju« v neki psihiatrični kliniki.

V Angliji nimajo pravega kazenskega zakonika, ampak samo »načela« iz srednjega veka in kot praktično navodilo že izrečene kazni, ki veljajo za precedens. Zato sodniki in advokati prebirajo predvsem knjige o takih objavljениh procesih.

Slovenci smo eden izmed tistih narodov, ki imajo najbolj razvit čut za pravičnost, kar je zakoreninjeno v naši zgodovini od časa Karantanije, ko so si ljudje istočasno z deželnim knezom volili tudi vrhovnega deželnega sodnika. Simbol tega je »knežji prestol« na Gosposvetskem polju z dvema sedežema. Na enem je sedel knez, na drugem pa vrhovni sodnik karantanske države. Ta čut za pravičnost in pravično sodstvo je globoko prevzel vso slovensko psiho in je tudi glavni vir odpora našega naroda proti vsakršnemu zatiranju.

Zapora gradenj v Nabrežini

V tržaški javnosti je vladalo precejšnje pričakovanje za ponedeljkovo sejo devinsko-nabrežinskega občinskega sveta, saj je znano, da je obstajala v tamkajšnji občinski upravi določena kriza. O tem je v začetku seje spregovoril župan dr. Legiša, ki je dejal, da so levosredinske večinske stranke temeljito proučile položaj in prišle do zaključka, da ima levosredinska formula še vedno svojo veljavnost v nabrežinski občini. Večinske stranke so dalje proučile upravni program, ki je bil sestavljen ob začetku sedanje mandatne dobe, pri čemer so izrazile svojo odločno voljo, da se ta program postopno izvede. Težave, ki obstajajo v okviru občinskega odbora, pa nameravajo omenjene stranke odpraviti z nekaterimi personalnimi spremembami v samem odboru in z bolj smotorno porazdelitvijo pristojnosti posameznih občinskih odborništcev. Vse to pa je še predmet poglobljenega proučevanja.

Najvažnejša točka dnevnega reda pa je prav gotovo bila razprava o urbanističnih vprašanjih, ki jo je sprožil župan Legiša. V svojem poročilu je naglasil, da grozi velika nevarnost, da se popolnoma izmaliči lice celotne občine, če občinski svet ne sprejme takojšnjih ukrepov.

Celotno ozemlje občine je namreč predmet zanimanja nepremičninskih družb in gradbenih podjetij, čemur pa se občinska uprava ne more učinkovito upirati, ker je sedanji regulacijski načrt zelo pomanjkljiv. Krajski, ekološki, socialni in narodnostni razlogi zato zahtevajo, naj se takoj proglašajo za zeleno in torej nezazidljivo področje ves tisti predel občinskega ozemlja, ki je v nevarnosti. V tej zvezi je župan dal svetovalcem na ogled mapo, v kateri so navedena nova zelena področja. Ta se raztezajo južno od železniške proge od meje s tržaško občino do Timave, v širini do državne ceste števil. 14, pri čemer sta izvzeta Štivan in Sosljan. Kar zadeva obalno področje, pa je župan dejal, da bodo tu prihajali v poštev le izrazito turistični objekti, ki se bodo gradili po navodilih in smernicah občinskega sveta.

LEPA PRILOŽNOST ZA POIMENOVANJE CEST Z IMENI SLOVENSkih KULTURNIH MOŽ

Na Opčinah imamo Proseško in Bazoviško cesto, toda tisti, ki stanujejo ob teh dveh cestah, imajo vedno sitnosti s pošto. Neprestano se dogaja, da gre zaradi podobnosti imena (Via di Prosecco in Prosecco itd.) pošta zanje najprej na Prosek ali v Bazovico in od tam priroma šele čez dneve na pravi naslov. Včasih povzroči to neprijetne zamude in sitnosti, npr. ko gre za davke, menice, povabila na kak urad itd., kjer se je treba držati roka. Zmotijo se celo že na uradih, da npr. napišejo poštno številko Proseka na pismo, ki je namenjeno na Proseško cesto na Opčinah, kot se je zgodilo te dni davkariji. Pismo je potrebovalo tako od davkarije v Trstu do Opčin 7 dni, kar pa še zdaleč ni rekord.

Ali ni to lepa priložnost, da bi poimenovali Proseško in Bazoviško cesto na Opčinah po dveh slovenskih kulturnih možeh? Tako bi bilo zadoščeno dvema željama hkrati.

V bistvu gre torej za zaporo gradenj na ozemlju devinsko-nabrežinske občine, kar bo v veljavi do odobritve novega regulacijskega načrta, ki bo moral natančno programirati nadaljnji urbanistični razvoj v občini. V tej zvezi je župan poročal, da bo občinski svet o celotni problematiki razpravljajal čez kake tri mesece. Po krajši razpravi je bil županov predlog odobren soglasno, tudi z glasovi komunistične opozicije, ki je predlog pozitivno ocenila.

Občinski svet je zatem sprejel sklep, ki zadeva ustanovitev konzorcija za javne prevoze, imenoval člane davčne komisije in člane nove občinske gradbene komisije. To komisijo sestavljajo: župan, odbornik za javna dela, načelnik tehničnega urada, zdravstveni referent in predsednik turistične ustanove (vsi ti so člani komisije po obstoječih predpisih), arhitekti Kokorovec, Jagodic in Tognon, inženir Assanti ter odvetnik Floridan (slednje je s tajnim glasovanjem izvolil občinski svet).

V začetku seje je župan Legiša počastil spomin pred kratkim umrlega bivšega župana Josipa Terčona in tragično preminule občinske tajnice dr. Pie Germani. Župan je dalje obsodil državni udar v Čilu, izrazil zaskrbljenost zaradi vojne na Bližnjem vzhodu ter odločno obsodil atentat na sedež slovenskih organizacij na Koroškem.

— 0 —

ZADNJE SLOVO OD JOSIPA TERČONA

V četrtek prejšnjega tedna je velika množica ljudi pospremila k večnemu počitku na nabrežinsko pokopališče bivšega župana in znanega slovenskega javnega delavca Josipa Terčona, o čigar nenadni smrti smo že poročali v zadnji številki. Po žalnem obredu in maši zadušnici, ki jo je v nabrežinski cerkvi daroval domači župnik Srečko Rejc, so se pre odprtim grobom poslovili od pokojnika župan dr. Legiša, predsednik SDZ iz Trsta odvetnik Agnetto in deželni svetovalec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka. Vsi trije govorniki so predvsem poudarili kremenitost pokojnikovega značaja in njegove velike zasluge za materialno in duhovno obnovo naših krajev po koncu druge svetovne vojne.

Pred domom žalosti, v cerkvi in na pokopališču so v počastitev pokojnikovega spomina peli pevski zbor »Fantje izpod Grmade«, nabrežinski cerkveni zbor in zbor »Igo Gruden«. Naj bo zaslužnemu slovenskemu javnemu delavcu lahka domača zemlja. Družini in sorodnikom ponovno izrekamo globoko občuteno sožalje.

NEZADOVOLJIVE RAZMERE NA OPENSKEM TRAMVAJU

V našem listu smo se že večkrat pečali z openskim tramvajem. A kakor nam poročajo, so razmere vedno slabše, posebno odkar so bili v večernih urah uvedeni avtobusi namesto tramvajskih voženj. V najbolj prometnih večernih urah, ko se vračajo ljudje iz mesta, npr. med osmo in deseto uro, vozijo na Opčine mali mestni avtobusi, ki imajo le kakih 10 sedežev, v avtobuse pa se zdrenja včasih tudi 40 ali 50 ljudi ali morda še več, ki so natrpani notri kot vžigalice. Marsikdo mora počakati naslednji avtobus in izgubi skoro pol ure. To se dogaja posebno v dneh, ko imajo vojniki iz openskih karnarn prost izhod in navalijo na avtobus.

Ali je vodstvo ACEGATA res slepo in gluho za te razmere? Na zadevo se bomo še povrnili.

POMAZALI SO NAM ZIDOVE

Neki skrajneži so nam na Opčinah pomazali zidove na nekaterih glavnih cestah z velikimi rdečimi gesli skrajno leve propagande, proti fašizmu itd., seveda samo v italijanščini. Mislimo, da smo Openci v teku novejših zgodovine že dovolj dokazali svoj protifašizem, zato ne potrebujemo takih lekcij v obliki nočnih mazaških akcij in packarij po naših zidovih. Eden izmed napisov se (v prevodu) glasi: Proti fašizmu proletarsko nasilje! Toda nasilje ostane nasilje, neglede na to, kakšno etiketo nosi, in proti fašizmu smo ravno zato, ker je sinonim za nasilje. Kdor pa enako kot fašizem ljubi nasilje, se ne loči od njega in dokazuje, da mu ni do svobode, ki je samo ena, ali je pa ni.

ZANIMIVO PREDAVANJE V SLOVENSKEM KULTURNEM KLUBU

Prejšnjo soboto je univerzitetni študent Ivo Petkovšek imel izredno zanimivo predavanje v Slovenskem kulturnem klubu v ulici Donizetti v Trstu. Udeležence sobotnega večera je seznanil z grobnico egiptovskega faraona Tutankamena. Predvajal je tudi skioptične slike, ki jih je posnel na potovanju po Egiptu.

Prikazal je tloris ogromne piramide, kjer so našli dragocen sarkofag s faraonovo mumijo. Strokovnjaki so ugotovili, da je Tutankamen umrl mlad (približno pri osemnajstih letih). Maska, iz čistega zlata, ki jo je imel umrli na obrazu, in drugi zakladi so poleg veličastne grobnice same priča blišča, ki so ga bili deležni faraoni.

Srečanje z davno preteklostjo skrivnostnega Egipta je bilo izredno zanimivo in je udeležencem razširilo kulturno obzorje.

ZAHVALA.

Globoko ganjeni ob tolikih izrazih sočutja, ki smo ga bili deležni ob nenadni izgubi našega predragega

JOSIPA TERČONA

se prisrčno zahvaljujemo. Iskrena zahvala č. g. župniku za tolažilne besede, drugim duhovnikom, g. županu, občinski upravi in uslužbencem, sorodnikom, cerkvenim pevkam, zboroma »Igo Gruden« in »Fantje izpod Grmade«, govornikom, nosilcem krste in vencev, vsem darovalcem cvetja in vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin.

Družine Terčon, Pertot in Trevisan

Nabrežina - Firenze 16. oktobra 1973.

Ob 50-letnici goriške Mohorjeve družbe

Ob svojem zlatem jubileju Goriška Mohorjeva družba pričinja z izdajanjem PRIMORSKEGA SLOVENSKEGA BIOGRAFSKEGA LEKSIKONA. Gre za zahtevno znanstveno delo trajne vrednosti: za zbirko strokovno napisanih življenjepisnih izdelkov vseh osebnosti, ki so bile ali so kakorkoli zaslužne za slovensko ljudstvo na Primorskem. Z izrazom »Primorska« označujemo s Slovenci naseljeni prostor, ki se nekako krije z mejami nekdanje Julijske krajine: Goriška, Tržaška do Postojne, Slovenska Benečija, Režija in Kanalska dolina.

Leksikon bo odločno faktografski: v leksikon bodo sprejete vse osebnosti, tudi neslovenskega pokolenja, ki so vtisnile v življenje, kulturo in zgodovino primorskih Slovencev svoj značilni pečat, ne glede na njihovo versko ali svetovnonazorsko prepričanje, na njihovo politično opredeljenost ali socialni položaj, pa naj se je kdo udeleževal na verskem, leposlovnem, pedagoškem, znanstvenem, političnem, gospodarskem, družbenem ali kakem drugem področju.

Leksikon šteje danes že nad 2.500 gesel (imen). Sestavljavci stoje pred zamudnim in odgovornim znanstvenim delom. Prošijo za sodelovanje.

Leksikon bo v ločenih snopičih izhajal nekaj let skupno z mohorjevskimi. Letos izide prvi snopič.

Ker gre za izredno znanstveno delo, ki bo zanimalo ne samo primorske rojake, temveč

MRZLA JESEN?

Pratika kaže v jeseni še nekaj lepih dni, tudi običajno »babje poletje« bo menda še prišlo po vseh svetih.

Zadnje neprestane plohe so pa tudi toplomer potisnile nekoliko navzdol. Prejšnji teden so meščani že videli nekatere vrhunce gora pokrite s snegom. Vse se je že balo, da prihaja hladna jesen. Zato se je začelo tudi živahno povpraševanje in nakupovanje kerosena za kurjavo. Trgovci na debelo so pa ustavili prodajo tega kuriva od prvih dni v mesecu dalje. Menda zato, ker niso še cene točno določene, ker jih medministrski odbor za cene še ni proučil. Slišijo se pa že glasovi, da se bo položaj za dobavo tega kuriva še poslabšal, če se bo kak arabski šejk na Bližnjem vzhodu zmisli zapreti kako pipico na naftovodih.

Družinski in gostilniški politiki »že bentijo nad Arabci in Izraelci«, ki ne nehajo z vojno, ki bo lahko še dotok petroleja na Zahod ustavila.

No, pa so se tudi ti nergaški »politiki« te dni nekoliko pomirili, ker so goriške trafike spet polne cigaret, ki so več časa primanjkovala.

Tako bo tlelo vsaj pod nosom, če ne bo gorrel ogenj v pečeh.

POROKA

Danes teden sta se poročila v cerkvi v Štmaru gospodična Ljuba Bednarik iz znane goriške družine in g. Igor Čuk, tiskarski mojster, doma iz Pevme. Nevesta že več let poučuje na slovenskih srednjih šolah v Gorici.

Novemu paru izražajo vsi znanci in prijatelji iskrena voščila!

vse slovenske ljudi in ustanove, priporočamo prednaročilo pri slovenskih župnikih ali pri Mohorjevi pisarni (Riva Piazzutta, 18 34170 Gorizia).

Odbor GMD

—o—

ZLATI JUBILEJ

V nedeljo, 14. oktobra, je bila v cerkvi sv. Ivana v Gorici izredna slovesnost.

Zlato poroko sta obhajala bivši ravnatelj slovenske strokovne šole v Gorici, zaslužni šolnik Hubert Močnik in njegova družica Marija. Številni sorodniki, prijatelji in znanci so se zbrali pri slovesni maši, kjer sta si zlatoporočenca po pol stoletju zakona ponovno obljubila zvestobo. Pri obredu sta zakonca sama brala berilo in evangelij. Na koro pa je moški zbor »M. Filej« čudovito ubrano prepeval. Maševal in zakoncema pridigal je msgr. Močnik.

Po maši so se gostje zbrali k bogati in prijetni zakuski, ki so jo pevci pod Klanjščkovim vodstvom z živahnim petjem in priložnostnimi govori ter slavljenci odgovori bogato popestrili.

Jubilantoma želijo vsi prijatelji in znanci, da bi v zdravju in zvestobi čakala po zlatega še diamantni dan.

KULTURNE PRIREDITVE

EMAC, Ustanova za kulturne prireditve v Gorici bo tuči letos imela na sporedu več koncertnih in gledaliških večerov. Prvi nastop bo v sredo, 24. oktobra, v dvorani dežel-

nih stanov na goriškem gradu ob 21. uri. Dunajski komorni orkester bo izvajal pod vodstvom dirigenta Zecchija več klasičnih Mozartovih skladb. Vstopnice so po 1000 lir, abonenti lanske gledališke sezone plačajo polovico. Za mladino pa znaša vstopnina 300 lir.

Kulturne novice

NOVA ŠTEVILKA REVIFE »CERKEV V SEDA NJEM SVETU«

Nova, 9.-10. številka revije »Cerkev v sedanjem svetu« je posvečena problemom pastoralne prenovitve na Slovenskem in prinaša o tem med drugim anketne prispevke slovenskih škofov, ljubljanskega nadškofa Pogačnika, mariborskega škofa Držečnika in koprškega apostolskega administratorja Jenka. Na anketo sta odgovorila tudi ljubljanski pomožni škof Lenič in mariborski pomožni škof Grmič. Poleg tega piše o istih in sorodnih problemih še večje število drugih sodelavcev kot Štefan Šteiner, Franc Perko, Pavel Krajnik, Rafko Lešnik in drugi. Revija se dobi tudi v slovenskih knjigarnah v Trstu in Gorici.

IZŠEL JE »PASTIRČEK«

Izšla je že prva letošnja številka »Pastirčka«, mesečnika za učence osnovnih in nižjih srednjih šol. Izhaja, kot znano, s šolskim letom. V njej se nadaljuje mladinska pustolovska povest »Sparunove dogodivščine z Obri«, ki jo piše Franc Jeza, kot tudi poučna povest »Naepfl - Krvniček« Hansa-Wilhelma Smolika. Posebno privlačnost dajejo številki tudi poročila o počitniškem taborenju tržaških skavtov in skavtinj ter opis obiska pri mladini v Zgoniku.

ŠPORT XIII. Slovenske športne igre

ATLETIKA

Preteklo soboto in nedeljo so se na šolskem stadionu na Koloniji srečali naši atleti v okviru tekmovanja za SSI. Vreme ni bilo letos naklonjeno, saj je deževalo in bilo precej mrzlo. Letošnji rezultati niso bili preveč dobri, zlasti še, če upoštevamo nekaj dobrih izidov prejšnjih let. Najboljša je bila vsekakor Krasova mladinka Del'Anno, ki je tako v svoji kategoriji kot med članicami dosegla najboljšo uvrstitev. Ta mlada atletinja bi lahko z rednim treniranjem dosegla res odlične rezultate, zato je škoda, da se naša športna društva tako malo posvečajo prav atletiki, ki je še vedno kraljica športa. Današnja mladina, zlasti v Italiji, pa opušča to panogo in goji raje skupinske športe, ki so bolj popularni. Pri moških je edino Oskar Grgič (Gaja) dosegel omembe vreden rezultat, kljub temu da v teku na 1.500 m sploh ni imel enakovrednih nasprotnikov; ostali izidli so precej nad povprečjem, moramo pa upoštevati tudi slabo vreme, in za tistih nekaj atletov, ki gojijo to panogo, da so že na koncu sezone in torej v slabši kondiciji. V kategoriji mladincev moramo še omeniti tek na 800 m, katerega je zmagal Marko Ferluga (10,4), ki pa je v predtekmovanju dosegel dober čas 9,9. Iztok Kodrič je v skoku v višino dosegel 1,55 m, kot poznejši zmagovalec med člani, kar kaže, da so naši nekoč dobri skakalci ostali še vedno na skromni ravni, za kar so krive predvsem šole. Na splošno smo imeli vtis, da po naših šolah, predvsem srednjih, gojijo premalo atletiko, ki je končno edina dobra priprava za vsak šport kot tudi za zdravo rast naše mladine.

NAMIZNI TENIS - Moška C liga

SOKOL - CUS TRIESTE

V prvi tekmi letošnjega prvenstva C lige so naši predstavniki pred domačim občinstvom doživeli pekoč poraz, ki nima nikakega opravičila. Pertot, Fabjan in Milič so bili sicer slabši od nasprotnikov, ki resno merijo na napredovanje, vendar smo bili prepričani, da bodo odšli z igrišča vsaj s častnim porazom. To pa se ni zgodilo, zlasti zaradi nezaupanja v svoje lastne moči in zaradi pravega malodušja že po prvem porazu. Pertot je že v začetnih potezah dovolil odličnemu Renniju, da je vzel vajeti igre v svoje roke in je skoro brez upiranja podlegel nasprotnikovemu sistemu igre. Milič je lahko le malo opravil proti za razred boljšim nasprotnikom, čeprav je pokazal precejšen napredek. Fabjan pa je po našem mnenju klonil le pred večjo izkušnostjo nasprotnika. Prvi letošni uradni nastop Sokola je bil torej porazen, prepričani pa smo, da bodo Nabrežinci z nekoliko več dobre volje in z rednim treningom že v naslednjih kolih marsikomu zagrenili življenje, saj jim ne manjka ne tehničnih ne agonističnih prvin, dovolj da jih znajo umno izkoristiti. Naslednja tekma bo v Vicenzi šele 28. t.m., kjer se bo Sokol srečal z že poznanimi nasprotniki Duomo Vicenza. To bo pravi popravni izpit za naše fante, ki morajo dokazati vsaj tako igro, kakršno smo že večkrat videli.

IZIDI: Renni - Pertot 2:0 (17, 16), Venuti - Milič 2:0 (5, 8), Mameli - Fabjan 2:1 (4, —13, 20), Renni - Milič 2:0 (6, 12), Mameli - Pertot 2:0 (17, 6).

ketna

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

»La voce del popolo« o slovenski književnosti v Trstu

Znani italijanski pesnik in prevajalec Giacomo Scotti, ki živi na Reki, je v reškem dnevniku *La voce del popolo* 22. septembra objavil dolg članek o brošuri *Slovensko zamejsko in zdonsko slovstvo*, ki je delo prof. Jožeta Pogačnika in jo je izdala revija *Zaliv*.

Scottija, kot v Jugoslaviji živečega italijanskega književnika, bolj zanima tržaška slovenska literarna dejavnost, zato se ustavlja predvsem pri tej. Tako navaja vse pomembne tukajšnje slovenske časnike in revije, našteje vidnejše avtorje, se pri nekaterih pomudi dalj, pri drugih manj, največ prostora pa posveti delu Borisa Pahorja in Alojza Rebule, ki da dajeta ton tržaškemu pripovedništvu v slovenskem jeziku. V glavnem navaja seveda Pogačnikovo mnenje, vendar ponekod dodaja svoje pripombe, tako na primer pri Košuti, ki da spada bolj v ljubljansko sfero kakor pa v tržaško, čemur pa mi ne bi pritrdili. Scotti konča svoj prikaz

GLASBENA MATICA - TRST ABONMAJSKA KONCERTNA SEZONA 1973-74

- 25.10.1973 - Pevski zbor »Ivo Lola Ribar« iz Beograda — Dirigent: Ivo Dražinič;
12.11.1973 - Orkester Glasbene matica - Dirigent: De Martin - mezzosopran, Dina Slagent: Oskar Kjuder - Solisti: Elena ma - klavir, Vojko Cesar - fagot
2.12.1973 - Pevski zbor »Joža Vlahovič« iz Zagreba - Dirigent: Emil Cossetto,
14.12.1973 - Slovenski oktet;
8.1.1974 - Dunajski komorni orkester - Dirigent: Anton Nanut - Solist: Miloš Pahor - flavta;
25.1.1974 - Slovenski trio - Aci Bertoneclj - klavir, Dejan Bravničar - violina, Ciril Škerjanec - violončelo.
15.3.1974 - Orkester Glasbene matice - Dirigent: Oskar Kjuder - Solist: Goran Košuta - violina;
29.3.1974 - Sergij Marengoni - klavirski recital;
19.4.1974 - Orkester in solisti ljubljanske opere - Dirigent: Rado Simoniti.

Vpis abonmajev od 10. oktobra dalje v pisarni Glasbene matice (ul. R. Manna 29 - telefon 418-605) in v Tržaški knjigarni (ul. S. Franceco 20) - telefon 61-792) od 15,30 do 19. ure.

CENE ABONMAJEV

Redni	9.000 lir	Mladinski	2.000 lir
Znižani	7.000 lir	Invalidski	2.000 lir

VABILO K SODELOVANJU NA RADIU TRST A

Radijska postaja Trst »A« želi imeti v svojem glavnem dramskem sporedu — v četrtkovem — vsako trimesečje vsaj po enega deželnega slovenskega avtorja; zato vabi vse slovenske dramatik v deželi k sodelovanju. V poštev pridejo samo radiofonske, to je slušne igre, katerih vsebino more poslušalec dojeti s poslušanjem in so zato opremljene tudi z zvočnimi in glasbenimi oznakami. Igre naj trajajo približno eno uro. Rokopise bo proučil dramski odsek, ki bo izbrana dela uvrstil med dramske sporede omenjene postaje.

z željo, da bi izšel tak pregled, kakršen je Pogačnikov o slovenski književnosti v Trstu, tudi v Jugoslaviji o italijanski književnosti. Pri tem si ne moremo kaj, da ne bi še enkrat poudarili, kako pomembne so izdaje, ki jih žal, poredkoma, načrtuje *Zaliv*.

— O —

PRENAVLANJE MOHORJEVE HIŠE

Hišo Družbe sv. Mohorja v Celovcu v celoti prenavljajo. Knjigarna se je morala začasno umakniti v kletne prostore. Poleg pa gradijo novo hišo, ki se bo držala dosedanje. Zidajo jo na kraju, kjer je stala doslej druga hiša, katero je Mohorjeva družba kupila in podrla. Novi Mohorjev center v Celovcu bo tako znatno večji intemeljito moderniziran.

NOVA ŠTEVILKA REVJE »PROSTOR IN ČAS«

Svoje bralce opozarjamo na novo številko »Prostora in časa«, v njej Alfons Gspan začenja objavljati nepoznano korespondenco Srečka Kosovela. V isti številki je tudi dolg polemičen spis Borisa Pahorja.

»SODOBNOST« BREZ PROBLEMOV

Oktohrska številka »Sodobnosti« vsebuje poleg drugega nekako novelo Vitomila Zupana »Beli prah«: razmišljanje med avtomobilsko vožnjo »proti Radovljici« s hitrostjo 130 km na uro, razmišljanja o vsem mogočem, o očetu, ki je padel v prvi svetovni vojni, o pohlevnem uporništvu pisatelja Krleža, o samem sebi... Vsebuje tudi nadaljevanje razprave Janka Jerija o položaju Slovencev v našem zamejstvu, esej Mirka Zupančiča o poeziji Daneta Zajca in pesmi Tomaža Šalamuna, Nevina Birsca, Leva Detela ter nekaj povprečnega pripovedništva, ki nas pusti hladne; izjema je novela Francija Pečnika: »Mož na planini drevo«. Manjkajo esejistični prispevki, ki bi pogumno razgalili kak problem.

GLASBENA MATICA - TRST

Otvoritveni koncert abonmajске koncertne sezone 1973-74

V četrtek, 25. oktobra 1973 ob 21. uri v Kulturnem domu v Trstu

PEVSKI ZBOR »IVO LOLA - RIBAR«
iz Beograda

Dirigent: IVO DRAŽINIČ

Rezervacija in prodaja vstopnic v pisarni Glasbene matice (Ul. R. Manna 29, tel. 418-605) ter eno uro pred pričetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma.

F. J. - 154

S M R T V P O M L A D I

»Boš videl, kmalu bo zaropotalo,« je zašepetal Žrd, ki je ležal nedaleč proč. »Te zebe v noge?«

»Ne.«

»Seveda ne, ker imaš dobre ljubljanske čevlje. Jaz pa imam luknje v podplatih in me zebe. Upam, da bom to noč prišel do boljših?«

»Kako?«

»Kakšen Lah mi jih bo prodal,« se je ponorčeval Žrd.

»Saj res, kako neumno sem vprašal,« je pomislil Tine. »Se vidi, da mislim še vedno samo kot civilist.«

Spet je bilo treba mirno ždeti, čas pa je mineval. Tineta se je polasčala nepremagljiva zaspčnost, ki je bila posledica utrujenosti in vseh razburljivih dogodkov, ki jih je bil ta dan že doživel. Z vso silo se je trudil, da bi se ubranil dremanja. Vstati ni smel, saj so morali biti kar najbolj pri miru, a premikal se je, kolikor se je mogel, stegoval roke pred se, stegoval noge, si posipal obraz s snegom, in vse mogoče. Pogledal je na uro. Bleščeča kazalca sta kazala šele pol enajst. Začutil se je, da je še tako zgodaj. Imel je občutek, da je veliko bolj pozno. Ali pa se je ura ustavila? Ne, šla je.

Potem je zapadel v stanje, ko je napol bedel napol sanjal. Vsak trenutek se je vzdramil v zavest, da dremlje in sanja, in prestrašil se je, da bi ga zalotili pri spanju. A že v naslednjem hipu je spet sanjal. Enkrat se je prebudil od občutka prevelike sreče. Začutil je bil zraven sebe toplo dekliško telo in Kunin glas mu je poredno rekel: »Ali se niti ne zmeniš zame?« Stisnil se je k njej in ji ovil roko okrog pasu, a v tistem hipu se je vzdramil, še ves poln čudno srečnega občutka nad tem, da se je vrnila in da ni huda nanj. Toda vse naokrog je bila le

mrzla tema. Nekdo v bližini je tiho klel Lahe, ki se dajo tako dolgo čakati.

Odločno si je rekel, da ne sme več zadremati. Kaj bi bilo če bi ga zalotili? Morda bi ga ustrelili. Vsekakor je morala biti huda stvar, zaspali v zasedi.

Tedaj pa se je že zaslišalo v daljavi na desni brnenje motorjev laških tovornjakov, in se vedno bolj bližalo.

»Pripravljeni!« je prišlo šepetajoče povelje, ki ga je bilo treba oddati naprej.

Toda tiste zadnje minute čakanja so bile najdaljše, vsaj za Tineta. Drugi so bili takih stvari verjetno že vajeni. Tu pa tam je bilo slišati iz teme le rahel ropot puškine cevi, če jo je kdo pretrdo naslonil na skalo, ali šepetajoč vzdik ali kletev na račun Italijanov. V črnem ozračju je bilo čutiti napetost; bilo je, kot da je že navzoče tisto, kar se bo vsak hip zgodilo.

Tovornjaki pa so se bližali. Slišati je bilo, da naglo vozijo. Italijani so se vračali v svoja oporišča, potem ko so bili prečesali vso dolino za pobeglim in morda še za kom, Mogoče so upali, da bodo presenetili katero partizanskih patrol, ki so hodile ponoči po hrano v vasi ali pridobivat fante za partizane. Tako so se bili prej pogovarjali partizani, ko so čakali sedeč pod smrekami. Toda vse skupaj se je bilo nočoj prehitro začelo in tako partizanske patrolje niso bile odšle v vas. To je bil preprečil Tinetov prihod.

PISATELJ REBULA V BOLNISNICI

Pisatelj Alojz Rebula je bil prejšnji teden v ljubljanski bolnišnici operiran zaradi rane na želodcu. Operacija je bila uspešna in Rebula se že dobro počuti. Želimo mu, da bi kmalu popolnoma okreval.

11 | Kaj je rekel brat

MIKLAVŽ GORBIČ
IZTOK ŠUŠTERŠIČ

21. Ivo se je še tresel od prestanega strahu, ko je dejal:
»Hvala, Rajko, da si me rešil iz dedčevih rok.«
»Drugič me ne bo zraven, da bi se pulil zate,« je odvrnil Rajko. Iva je zmedel čuden ton v Rajkovem glasu, vendar je vprašal:
»Kam si ga pa udaril, da me je tako hitro spustil.«

»Nisem ga udaril. Samo privzdignil sem ga, kot je treba.«
»Nikogar ni bilo nikjer,« je glasno razmišljal Ivo, »kako si pa vedel, da so me ujeli?«
»Na daleč se je slišalo, kako si cvilil.«

»A si vedel, da sem jaz?« je hvaležno spraševal Ivo.
»Vedel sem, da je eden izmed vas treh.« V bližini je nekaj zašumelo in fantia sta napeto prisluhnila. »To bo Kiki ali pa Džoki,« je menil Rajko.
»Džoki?« je rekel Ivo.
»Nisem Džoki,« je odgovorila senca. »Kiki sem.«

22. Ravnatelj je bil zjutraj slabe volje, kratko ma'lo naboden. Niso ga jezili dijaški glasovi, ki so butali po hodnikih, in niso ga begali avtomobili, ki so hrumeli zunaj. Niti ga ni vznemirjala starinska stenska ura, ki je tolkla tako razkľano, ko da zmeraj misli udariti zednjikrat, in ni ga motil snrad olja, s katerim je snažil-ka premazala pod, da bi zamorila prah.

Ze tedaj, ko je odklepal pisarno, je telefon neusmiljeno zvonil. Potem ko je vzdignil slušalko, je ravnatelj zvedel, da ga že zelo dolgo poskušajo najti tovariši s tajništva za notranje zadeve. Sinoči se je spet neke uveljavljala tolpa mladoletnikov, so mu povedali, in zraven je bil fanté z njegove šole.
Deset minut pred osmo je tovariš potrkal, in ko se je

usedel, ni govoril o vremenu, o tem, kako so dnevi nenavadno lepi, tako nenavadno svetli, ko da ni jesen — temveč je dejal:

»Kot rečeno, tovariš ravnatelj, enega izmed nepridipravčkov so ujeli. Koga, to za zdaj ni tako pomembno. Bolj nas zanima, in tudi vas bo zanimalo, tovariš ravnatelj, tisto, kar je ujeti poba povedal.«

Prometne konice v Trstu, danes

**Ul. Carducci
ob 8. uri**

**Trg Goldoni
ob 12.30**

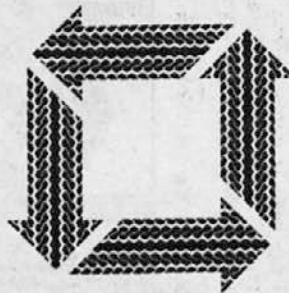
**Ul. Rossetti
ob 19. uri**

Te fotografije so bile posnete v trenutkih največjega prometa na treh živčnih točkah v mestu.

To so slike, ki prikazujejo novo podobo prometa.

Načrt za sprostitev prometa, ki se je začel konec julija s prvimi večjimi posegi, je pripomogel, da je hitreje stekel promet osebnih vozil ter javnih prevoznih sredstev.

Trst je začel tako vršiti tisto osnovno vlogo v prometu, ki mu jo novi sistem določa.

Toda načrt še ni zaključen. Nadaljnji pomemben cilj je vskladnost vsega prometa s pomočjo elektronskega računalnika, ki je v pripravi.

Tržačani so dobro reagirali na nevspešnosti, ki so jih za sedaj povzročile te spremembe.

Vendar je potrebno vse njihovo umno sodelovanje, da bi se rešila še ostala vprašanja.

Tržaška občina zaupa v sodelovanje občanov, da bi skupno izboljšali delovanje novega prometnega sistema.

DA BOMO LAŽE VOZILI PO TRSTU

Tržaška občina, Odsek XIII, Prometni oddelek